

JELEŃ SZLACHETNY

W populacjach ustabilizowanych należy prowadzić gospodarowanie populacjami jelenia szlachetnego według poniższych zasad i z uwzględnieniem podanych wskaźników.

Struktura płci populacji

Pożądana struktura płci powinna kształtować się w przedziale od 1:1 do 1:1,5 na korzyść łań.

Przyrost zrealizowany

W zależności od struktury płci, presji drapieżników, kłusownictwa i innych czynników wpływających na ubytki, przyrost zrealizowany może kształtować się w przedziale od 10 - 30% stanu wiosennego populacji. W uzasadnionych przypadkach np. straty wywołane przez wilki, kłeski żywiołowe, przyrost zrealizowany może wynosić mniej niż 10%.

Zagęszczenie

Za optymalne zagęszczenie, pozwalające na prowadzenie właściwej gospodarki jeleniem, uważa się zagęszczenie wynoszące 15-35 osobników na 1000 ha powierzchni leśnej obwodu. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się zagęszczenie do 50 osobników na 1000 ha powierzchni leśnej obwodu.

Struktura pozyskania

Plan odstrzału musi wynikać z rzeczywistego stanu populacji i nie może być prostym przełożeniem wskaźników modelowych. W populacjach o zachwianej strukturze wiekowej, w grupie jeleni - byków i przewadze osobników w I klasie, a taką sytuację obserwujemy w większości łowisk w Polsce, należy podjąć zdecydowane kroki prowadzące do zmiany tej sytuacji.

Winno to nastąpić poprzez ochronę byków prawidłowo rozwijających się w II klasie wieku oraz ograniczenie nadmiernego odstrzału w klasie I. **Odstrzał w I klasie wieku nie może w żadnym przypadku przekraczać 50% stanu jeleni - byków przeznaczonych do odstrzału w danym sezonie**, a tym samym niedopuszczalnym jest, aby jelenie - byki były zamiennie realizowane w innych niż zaplanowane klasach wiekowych. Jednocześnie należy stwierdzić, że niezrealizowanie planu odstrzału w danym sezonie jeleni - byków nie powinno skutkować w najbliższych 3-5 latach sankcjami, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy Prawo łowieckie. W zależności od aktualnego w danej populacji stanu struktury wiekowej w grupie jeleni - byków, należy w najbliższych 3-5 latach obniżyć odstrzał byków nawet o 30% aktualnie realizowanego pozyskania, zarazem realizując odstrzał w grupie łań na dotychczasowym poziomie. **Przy odstrzale łań szczególną uwagę należy zwracać na rozpoznanie łani - licówki - i w żadnym wypadku nie dokonywać jej odstrzału.**

Struktura pozyskania

winna wynosić:

a) w grupach płciowo - wiekowych:

- byki 30 - 40%
- łanie 40 - 50%
- cielęta do 30%

b) w klasach wieku byków:

- I klasa wieku (1 - 4 poroże, 2 - 5 rok życia) 30 - 50%
- II klasa wieku (5 - 9 poroże, 6 - 10 rok życia) 30 - 50%
- III klasa wieku (10 poroże i powyżej, 11 rok życia i starsze) do 20%

Kryteria oceny prawidłowości odstrzału byków jelenia szlachetnego

Klasa wieku	Poroże	Opis poroża	Ocena
	rok życia		
I klasa wieku	1 poroże 2 rok życia	szpicaki o długości tyk do 20 cm	O
		szpicaki o długości tyk powyżej 20 cm do 30 cm,	X
		szpicaki o długości tyk powyżej 30 cm, oraz o tykach rozwidlonych i koronne	XX
	2 poroże 3 rok życia	ósmaki nieregularne i poniżej tej formy,	O
		ósmaki regularne,	X
		formy powyżej regularnego ósmaka,	XX
3 i 4 poroże 4-5 rok życia	wszystkie byki niekoronne,	O	
	wszystkie byki jednostronnie koronne,	X	
	wszystkie byki obustronnie koronne	XX	
II klasa wieku	5-9 poroże 6-10 rok życia	wszystkie byki niekoronne i jednostronnie koronne	O
		wszystkie byki obustronnie koronne	XX
III klasa wieku	10 poroże i powyżej 11 rok życia i starsze	wszystkie byki bez względu na formę poroża	O

Ustalenia dodatkowe

1. Za odnogę uznaje się każdy odrostek o długości powyżej 3 cm w I klasie wieku oraz powyżej 5 cm w II i III klasie wieku.
2. Pozyskanie myłkusa i szydlarza uznawane jest zawsze za odstrzał prawidłowy bez względu na przyznaną do odstrzału klasę wieku i nie przyznaje się za nie punktów niebieskich.

Selekcja łań i cieląt.

Pozyskanie łań i cieląt należy prowadzić poprzez odstrzał sztuk o masie tuszy mniejszej niż przeciętna w rejonie hodowlanym, łań starych i późno urodzonych cieląt. Jako zasadę należy przyjąć, że strzelając cielę z chmary, należy w pierwszej kolejności wybrać sztukę najstarszą. Jeżeli istnieje konieczność odstrzału łani i jej cielaka, to jako bezwzględną zasadę należy przyjąć, że w pierwszej kolejności strzelamy cielę a ewentualnie potem łanię - nigdy odwrotnie.